

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/23-01/115

URBROJ: 65-23-8

Zagreb, 7. prosinca 2023.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 7. prosinca 2023. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Juru Martinovića, Sanjina Rukavinu i Vedranu Šimundžu Nikolić.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/23-01/93
URBROJ: 50301-21/32-23-7

Zagreb, 7. prosinca 2023.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. u vezi s člankom 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Juru Martinovića, Sanjina Rukavinu i Vedranu Šimundžu Nikolić.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU

Zagreb, prosinac 2023.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU

Članak 1.

U Zakonu o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91., 91/92., 112/99., 129/00., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 70/19., 80/22. i 114/22.) članak 186.d mijenja se i glasi:

„Sud može uvažavajući sve okolnosti, posebno interes stranaka i trećih osoba vezanih uz stranke te trajnost njihovih odnosa i upućenost jednih na druge, na ročištu ili izvan ročišta rješenjem uputiti stranke da u roku od 15 dana sudjeluju na informativnom sastanku o medijaciji ili da pokrenu medijaciju.

Rješenja iz stavka 1. ovoga članka sud može donijeti tijekom cijelog parničnog postupka.

Ako stranke suglasno predlože rješavanje spora medijacijom pred sudom, bez odgode će se odrediti sastanak radi medijacije na koji se pozivaju stranke, njihovi zastupnici i punomoćnici ako ih imaju.

Postupak mirnog rješavanja spora pred sudom (informativni sastanak o medijaciji i medijaciju) vodi medijator određen s liste medijatora koju utvrđuje predsjednik suda.

Medijator ne može sudjelovati u postupku mirnog rješavanja spora u parničnom predmetu koji mu je dodijeljen.

Ako se postupak mirnog rješavanja spora pred sudom dovrši bez sklapanja nagodbe, medijator ne smije sudjelovati u tom sporu u bilo kojem svojstvu.

Nagodba sklopljena u postupku mirnog rješavanja spora provedenom u sudu pred sućem medijatorom smatra se sudskom nagodbom.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako su obje stranke ili dionička društva ili pravne osobe kojima je većinski član Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, sud će po primitku odgovora na tužbu uputiti stranke da u roku od osam dana pokrenu medijaciju.

Stranka koja je upućena pokrenuti medijaciju, a ne pristupi prvom sastanku radi pokušaja medijacije, bez opravdanog razloga, gubi pravo tražiti naknadu daljnjih troškova postupka pred sudom prvog stupnja.

Sud će u rješenju kojim upućuje stranke da pokrenu medijaciju upozoriti na posljedice neopravdanog izostanka iz stavka 9. ovoga članka.

Rješenja iz stavka 1. ovoga članka su rješenja o upravljanju postupkom.“

Članak 2.

Članak 186.e mijenja se i glasi:

„Stranke mogu nakon podnošenja redovnog pravnog lijeka suglasno podnijeti prijedlog za sudjelovanje u postupku mirnog rješavanja spora pred sucem medijatorom suda nadležnog za odlučivanje o pravnom lijeku.

Medijator ne može sudjelovati u postupku mirnog rješavanja spora u parničnom predmetu koji mu je dodijeljen radi odlučivanja o pravnom lijeku.

Ako se u postupak mirnog rješavanja spora dovrši bez sklapanja nagodbe, medijator ne smije sudjelovati u tom sporu u bilo kojem svojstvu.

Na postupke mirnog rješavanja spora koji se provode u sudovima na odgovarajući način primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje mirno rješavanje sporova, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.“.

Članak 3.

U članku 288.a stavku 1. riječi: „postupku mirenja“ zamjenjuju se riječju: „medijaciji“.

Članak 4.

U članku 292.a iza stavka 5. dodaje se novi stavak 6. koji glasi:

„Prilikom izrade plana upravljanja postupkom, a osobito pri određivanju rokova i ročišta, sud će obraćati osobitu pažnju na potrebu hitnog rješavanja spora u postupcima radi izmjene, raskida, utvrđenja ništetnim i poništenja ugovora o doživotnom uzdržavanju (uz prijenos imovine nakon smrti) i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju (uz istovremeni prijenos imovine) te u drugim postupcima za koje je to ovim ili drugim zakonom propisano.“.

Članak 5.

U članku 342. stavak 2. mijenja se i glasi:

„Ispravljanje će se obaviti posebnim rješenjem koje će se dostaviti strankama.“.

Članak 6.

U članku 381. stavku 2. riječ: „članka“ zamjenjuje se riječju: „Zakona“.

Članak 7.

U članku 465. broj: „12.“ zamjenjuje se brojem: „9.“.

Članak 8.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE NJIME UREĐUJU

Ugovor o doživotnom uzdržavanju i ugovor o dosmrtnom uzdržavanju su ugovori obveznog prava koji su regulirani odredbama Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21. i 114/22., u daljnjem tekstu: ZOO). Ugovor o doživotnom uzdržavanju reguliran je člancima od 579. do 585. ZOO-a, dok je ugovor o dosmrtnom uzdržavanju reguliran člancima od 586. do 589. ZOO-a. Materija doživotnog uzdržavanja, do stupanja na snagu ZOO-a, bila je uređena ranije važećim Zakonom o nasljeđivanju („Narodne novine“, br. 52/71., 48/78. i 56/00.) te neko kratko vrijeme i danas važećim Zakonom o nasljeđivanju („Narodne novine“, br. 48/03. i 163/03.), a od 1. siječnja 2006. to područje uređeno je odredbama ZOO-a. Iako je primarna svrha ugovora o doživotnom odnosno dosmrtnom uzdržavanju pružanje uzdržavanja slabijima, bolesnima i nemoćnima, isti se u praksi često zloupotrebljavaju na način da starije osobe ostaju bez svoje imovine i bez uzdržavanja potrebnog za život, u kojem slučaju zaštitu svojih prava mogu ostvariti u sudskom postupku. Slijedom navedenoga, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku propisat će se da su postupci radi izmjene, raskida, utvrđenja ništetnim i radi poništenja ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju hitni. Potreba propisivanja da se radi o hitnim postupcima proizlazi i iz Izvješća pučke pravobraniteljice za 2021. u kojem se navodi: „U slučaju neizvršavanja obveza od strane davatelja uzdržavanja ugovor se može raskinuti, međutim u praksi ovi sudski postupci traju predugo, osobito s obzirom na visoku dob primatelja uzdržavanja, koji ponekad umiru ne dočekavši raskid.“. Dakle, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku dodatno se osnažuju i uređuju pojedini procesni instituti u svrhu postizanja daljnje efikasnosti i ubrzanja parničnog postupka te pružanja odgovarajuće pravne zaštite korisnika uzdržavanja, koji su starije osobe, koje ostaju bez svoje imovine, a i bez uzdržavanja potrebnog za život.

Zakon o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 53/91., 91/92., 112/99., 129/00., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 70/19., 80/22. i 114/22., u daljnjem tekstu: ZPP) potrebno je nomotehnički doraditi, a u svrhu prilagođavanja odredbi uvođenju tehnoloških i digitalnih novina u provođenje parničnog postupka, kao i povećanja pravne sigurnosti.

Pored navedenog, s obzirom na to da je donesen novi Zakon o mirnom rješavanju sporova („Narodne novine“, broj 67/23.), radi usklađivanja terminologije (mirenje/medijacija, izmiritelji/medijatori) Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku vrše se nomotehničke dorade u odnosu na navedeno.

II. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva potrebna za provedbu ovoga Zakona su osigurana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcijama za 2024. i 2025. godinu, na razdjelu 109 - Ministarstvo pravosuđa i uprave, u okviru redovnog poslovanja pravosudnih tijela.

III. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOGA ZAKONA

Uz članak 1.

Odredba se nomotehnički doručuje radi usklađenja s terminologijom u novom Zakonu o mirnom rješavanju sporova („Narodne novine“, broj: 67/23.). Ujedno se propisuje da stranka koja je upućena pokrenuti medijaciju, a ne pristupi prvom sastanku radi pokušaja medijacije, ne gubi pravo tražiti naknadu daljnjih troškova postupka pred sudom prvog stupnja ako je imala opravdani razlog zbog kojeg nije pristupila sastanku. Također se propisuje da će sud u rješenju kojim upućuje stranke da pokrenu medijaciju upozoriti na posljedice neopravdanog izostanka iz stavka 9. odnosno da stranka gubi pravo tražiti naknadu daljnjih troškova postupka pred sudom prvog stupnja ako nema opravdani razlog za izostanak.

Uz članak 2.

Odredba se nomotehnički doručuje radi usklađenja s terminologijom u novom Zakonu o mirnom rješavanju sporova („Narodne novine“, broj: 67/23.).

Uz članak 3.

Odredba se nomotehnički doručuje radi usklađenja s terminologijom u novom Zakonu o mirnom rješavanju sporova („Narodne novine“, broj: 67/23.).

Uz članak 4.

Predloženom odredbom se propisuje kako su postupci radi izmjene, raskida, utvrđenja ništetnim i radi poništenja ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju hitni u svrhu postizanja daljnje efikasnosti i ubrzanja parničnog postupka te pružanja odgovarajuće pravne zaštite primatelja uzdržavanja, koji su starije osobe, koje ostaju bez svoje imovine, a i bez uzdržavanja potrebnog za život.

Uz članak 5.

Odredba se nomotehnički doručuje u svrhu prilagođavanja odredbe uvođenju tehnoloških i digitalnih novina u provođenje parničnog postupka.

Uz članak 6.

Odredba se nomotehnički doručuje.

Uz članak 7.

Ovom odredbom se ispravlja krivo pozivanje na stavak.

Uz članak 8.

Odredbom se propisuje stupanje na snagu ovoga Zakona.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

U Hrvatskome saboru nakon rasprave o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, na sjednici održanoj 30. studenoga 2023., donesen je Zaključak kojim se prihvaća Prijedlog te se sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izneseni u raspravi upućuju predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku. Razlike između rješenja koja se predlažu Konačnim prijedlogom zakona

o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku u odnosu na rješenja iz Prijedloga zakona odnose se na nomotehničke izmjene u skladu s danim primjedbama Odbora za zakonodavstvo Hrvatskog sabora u članku 1.

V. PRIJEDLOZI, PRIMJEDBE I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S RAZLOZIMA NEPRIHVAĆANJA

U raspravi na sjednici Hrvatskoga sabora iznijeti su sljedeći prijedlozi u odnosu na sadržaj i tekst Prijedloga zakona.

U raspravi na sjednici Hrvatskoga sabora saborski zastupnik Dražen Bošnjaković iz Kluba zastupnika HDZ-a iznio je prijedlog da se parnični postupci radi izmjene, raskida, utvrđenja ništetnim i radi poništenja ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju propišu kao hitni na način da se izrijekom propiše konkretan vremenski rok u kojem isti moraju biti dovršeni, posebno s naglaskom na prvostupanjski postupak. Navedeni prijedlog ne može se prihvatiti s obzirom da se smatra kako je propisivanje hitnosti predmetnih postupaka kako je to predloženo u Prijedlogu zakona, s obzirom na ukupno uređenje parničnog postupka, odgovarajuće i optimalno, posebno kada se u obzir uzmu i ranije zakonodavne intervencije u smislu propisivanja rokova za dovršetak postupka, kao i ostale intervencije u svrhu ubrzanja i veće efikasnosti parničnog postupka.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 186.d

Sud može uvažavajući sve okolnosti, posebno interes stranaka i trećih osoba vezanih uz stranke te trajnost njihovih odnosa i upućenost jednih na druge, na ročištu ili izvan ročišta rješenjem uputiti stranke da u roku od osam dana pokrenu postupak mirenja ili rješenjem strankama predložiti rješavanje spora u postupku mirenja.

Rješenja iz stavka 1. ovoga članka sud može donijeti tijekom cijeloga parničnog postupka.

Ako stranke suglasno predlože ili prihvate rješavanje spora u postupku mirenja pred sudom, bez odgode će se odrediti sastanak radi pokušaja mirenja na koje se pozivaju stranke, njihovi zastupnici i punomoćnici ako ih imaju.

Postupak mirenja pred sudom vodi izmiritelj određen s liste izmiritelja koju utvrđuje predsjednik suda.

Izmiritelj ne može sudjelovati u postupku mirenja u parničnom predmetu koji mu je dodijeljen.

Ako se postupak mirenja dovrši bez sklapanja nagodbe, izmiritelj ne smije sudjelovati u tom sporu u bilo kojem svojstvu.

Nagodba sklopljena u postupku mirenja provedenom u sudu pred sucem izmiriteljem smatra se sudsom nagodbom.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako su obje stranke ili dionička društva ili pravne osobe kojima je većinski član Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, sud će po primitku odgovora na tužbu uputiti stranke da u roku od osam dana pokrenu postupak mirenja.

Stranka koja je upućena pokrenuti postupak mirenja, a ne pristupi sastanku radi pokušaja mirenja, gubi pravo tražiti naknadu daljnjih troškova postupka pred sudom prvog stupnja.

Rješenja iz stavka 1. ovoga članka su rješenja o upravljanju postupkom.

Članak 186.e

Stranke mogu nakon podnošenja redovnog pravnog lijeka suglasno podnijeti prijedlog za rješavanje spora u postupku mirenja pred sucem izmiriteljem suda nadležnog za odlučivanje o pravnom lijeku.

Izmiritelj ne može sudjelovati u postupku mirenja u parničnom predmetu koji mu je dodijeljen radi odlučivanja o pravnom lijeku.

Ako se postupak mirenja dovrši bez sklapanja nagodbe, izmiritelj ne smije sudjelovati u tom sporu u bilo kojem svojstvu.

Na postupke mirenja koji se provode u sudovima na odgovarajući način primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje postupak mirenja, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 288.a

Sud će tijekom pripremnog ročišta upoznati stranke s mogućnostima da spor riješe sudskom nagodbom ili u postupku mirenja i obrazložiti im te mogućnosti.

Sud će postavljanjem pitanja i na drugi svrsishodan način nastojati da se tijekom pripremnog ročišta iznesu sve odlučne činjenice, da se dopune nepotpuni navodi stranaka o važnim činjenicama, da se označe ili dopune dokazna sredstva koja se odnose na navode stranaka i, uopće, da se daju sva razjašnjenja potrebna za utvrđenje činjeničnog stanja važnog za odluku ili postizanje mirnog rješenja spora. U mjeri u kojoj je to potrebno radi ostvarivanja toga cilja, sud će sa strankama razmotriti i pravna pitanja spora.

Ako stranka ili zakonski zastupnik stranke nije u stanju jasno i određeno izjasniti se o predmetu o kojem se raspravlja, a nema punomoćnika, sud će je upozoriti na potrebu da uzme punomoćnika.

Ako stranka ne može odmah uzeti punomoćnika, sud će na njezin prijedlog odgoditi ročište.

Kad je u ovom Zakonu predviđeno da stranka može staviti određeni prigovor ili prijedlog ili poduzeti kakvu drugu parničnu radnju dok se tuženik ne upusti u raspravljanje o glavnoj stvari, takav prigovor, odnosno prijedlog stranka može staviti, odnosno poduzeti drugu parničnu radnju sve dok tuženik nije podnio odgovor na tužbu, a ako tužba nije dostavljena tuženiku radi podnošenja pisanog odgovora na tužbu, sve dok tuženik na pripremnom ročištu ne iznese svoj odgovor na tužbu, osim ako ovim Zakonom nije drukčije predviđeno.

Na pripremnom ročištu prigovor radi prebijanja može se istaknuti do donošenja rješenja o zaključenju prethodnog postupka. Materijalnopravni prigovori mogu se isticati i nakon toga, ali se radi njihova opravdanja ne mogu iznositi nove činjenice niti se mogu predlagati novi dokazi, osim u slučaju iz članka 299. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 292.a

Po okončanju pripremnog ročišta sud će rješenjem zaključiti prethodni postupak.

Ako ocijeni da je to moguće s obzirom na okolnosti slučaja, sud će na pripremnom ročištu zaključiti prethodni postupak i na istom ročištu održati i zaključiti glavnu raspravu.

Ako sud ocijeni da nije moguće na istom ročištu zaključiti prethodni postupak te održati i zaključiti glavnu raspravu, izradit će plan upravljanja postupkom.

Plan upravljanja postupkom treba sadržavati:

- sažetak spornih činjeničnih i pravnih pitanja,
- dokazna sredstva za utvrđivanje spornih činjenica,
- rok za pribavljanje dokaznih sredstava koja je tek potrebno pribaviti,
- rok za podnošenje pisanih očitovanja stranaka na navode protivne stranke te nalaz i mišljenje vještaka,
- datum i vrijeme održavanja ročišta za glavnu raspravu.

Ako se glavna rasprava treba održati na više ročišta, sud će nakon izjašnjavanja stranaka utvrditi datum i vrijeme održavanja svih sljedećih ročišta za glavnu raspravu vodeći računa o razumnom trajanju postupka.

Ispravljanje presude

Članak 342.

Pogreške u imenima i brojevima, i druge očite pogreške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku i nesuglasnost prijepisa presude s izvornikom ispraviti će sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća u svako doba.

Ispravljanje će se obaviti posebnim rješenjem i unijeti na kraju izvornika, a strankama će se dostaviti prijepis rješenja.

Ako između izvornika i prijepisa presude postoji nesuglasnost u pogledu kakve odluke sadržane u izreci presude, strankama će se dostaviti ispravljeni prijepis presude s naznakom da se tim prijepisom presude zamjenjuje prijašnji prijepis presude. U takvu slučaju rok za izjavljivanje pravnog lijeka u pogledu ispravljenog dijela presude teče od dana dostave ispravljenog prijepisa presude.

O ispravljanju presude sud može odlučiti bez saslušanja stranaka.

Članak 381.

U postupku po žalbi protiv rješenja na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe koje važe za žalbu protiv presude. Odredbe o odgovoru na žalbu primjenjivat će se samo na žalbe izjavljene protiv rješenja kojima je postupak pred prvostupanjskim sudom okončan.

Odredbe članka 366.a stavaka 1. do 3. ovoga članka ne odnose se na rješenja kojima se postupak završava, osim rješenja o smetanju posjeda.

Članak 465.

Sud će u pozivu za pripremno ročište, među ostalim, upozoriti stranke da će se smatrati da je tužitelj povukao tužbu ako se ispune uvjeti iz članka 291. stavka 4. ovoga Zakona, da na pripremnom ročištu ne mogu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze, osim u slučaju iz članka 461.a stavka 6. ovoga Zakona, da će na pripremnom ročištu zaključiti prethodni postupak i na istom ročištu održati glavnu raspravu, osim ako zbog okolnosti slučaja iz članka 461.a stavka 12. ovoga Zakona to ne bude moguće, te da se odluka može pobijati samo zbog pogrešne primjene materijalnog prava i zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. ovoga Zakona, osim zbog povrede iz članka 354. stavka 2. točke 3. ovoga Zakona.